

Kesuvos (55a)

אמר לעדים כתבו וחתמו והבו ליה — **If one said to witnesses, "Write and sign a document for a gift and give it to [the recipient],"** קנו מיניה — **if [the witnesses] performed a *kinyan* with [the donor] on behalf of the recipient,** לא צריך אימלוכי ביה — **they need not consult with [the donor] before executing the document in order to make sure that he has not changed his mind about recording the transfer.** לא קנו מיניה — **But if [the witnesses] did not perform a *kinyan* with [the donor] on behalf of the recipient,** פומבדיתא אמרי לא צריך אימלוכי ביה — **the Pumbedisans say that it is not necessary for the witnesses to consult with [the donor],** בני — **while those of Masa Mechasya say that it is necessary for them to first consult with [the donor] before executing the document.** והלכתא צריך אימלוכי — **And the law is that it is necessary to consult with [the donor].**

Tosafos

הוא הדין אפילו לא אמר כתובו וחתמו — **The same law is true even if he did not say, "Write and sign [the document]."** כיון דקנו מיניה לא צריך לאמלוכי ביה — **Once he made a *kinyan* with him, he need not consult with him,** דסתם קנין לכתובה עומד — **for an unspecified *kinyan* is meant to be written,** כדאמרינן בחזקת הבתים — **as we say in *Chezkas HaBatim*.**

Bava Basra (40a)

קנין בפני שנים — **The *kinyan* called *chalifin* must be carried out in the presence of two witnesses and [the one conferring ownership] need not tell them, "Write a document that records the act."**

Tosafos

וכותבין בלא רשותו כל זמן שלא חזר בו — **We may write the document without his consent as long as he does not retract his agreement about it.** ומיהו יכול לחזור בו — **However, he may retract his agreement about it,** כדאמרינן לקמן חוזר בשטר — **as we say below that he may retract in regard to the document.**

Bava Basra (77a)

אמר רבה בר יצחק אמר רב — **Why, Rabbah bar Yitzchak said in the name of Rav:** שני — **There are two ways of ruling regarding documents of title, depending on how the instructions were given:** זכו בשדה לפלוגי — **If the owner of a field says to two people, "Acquire this field for So-and-so, וכתבו לו את השטר — and write him a document attesting to the transfer," חוזר בשטר — he can retract in regard to the document, ואינו על מנת — but he cannot retract in regard to the actual transfer of the field.** חוזר בשדה — **If, however, the donor said, "Acquire this field for So-and-so on the condition that you write him a document and give it to him," חוזר בין בשטר בין בשדה — he can retract both regarding the document and the field.**

שלחן ערוך (חשן משפט לט, ד) - אם הלוח מוחה בעדים שלא יכתבו לו שטר יש אומרים שאין כותבים ואפילו קנו מידו שלא יוכל למחות בהם מלכתוב אינו מועיל, ואם יאמר המלוה כיון שאינך רוצה שיכתבו לי שטר תחזיר לי מעותי שומעין לו... ויש אומרים שאפילו עומד וצווח אל תכתבו לו שטר כותבין על כרחו אף על פי שאין עדין רוצים לילך למדינת הים.

כותבין על כרחו

תוספות (בבא בתרא עז). - ורבינו תם מפרש דבשטר מתנה דוקא מיירי דלא ניחא ליה דליפוש שטרי עילויה דהעולם לא ידעו שהוא שטר מתנה אלא יסברו שהוא שטר חוב או שטר מכר ושיעבד קרקעותיו ולא יקנו ברצון ממנו לפי שיראים שיטרפו מהן, אבל בשטר מכר אין יכול לחזור בו דמסתמא אדעתא דכתיב עלה שטרא זבין ליה. [ועי' רא"ש (בבא בתרא מ.) שמביאו וחולק עליו.]

רשב"א (ח"א א' לד) - התם הוא במתנה דמדעתו קא יהיב ליה ונותן הוא דעבדינהו שלוחין ידיה אבל במכר ומלוה שלוחי קונה ושלוחי מלוה הו, ודוקא קנו מידו דלא שדי איניש זוזי בכדי דמשווי ליה מלוה על פה ויכול לומר פרעת.

אין כותבין על כרחו (אפילו קנו מידו)

רא"ש (בבא בתרא מ.), וע"ע סנהדרין כט: - ומיהו יכול לחזור בו ולמחות בידם שלא יכתבו. תוספות (כתובות נה). - ופר"י ב"ר מרדכי בשם ריב"א דדוקא בשטר מכר חוזר שאינו רוצה שיהיה עליו שעבוד בשטר דשטר מכר טריף ממשעבדי אבל במתנה שאין השטר אלא לראיה אף בשטר אינו יכול לחזור דעבדין תקנתא לרמא דמוכחא מילתא שרוצה לחזור ממתנה. [וע"ע הגה"ה בבא בתרא עז.]

אין כותבין על כרחו אבל יכול המלוה לקחת מעותיו

תוספות (בבא בתרא עז). - ואף על פי שהלוקח ודאי יכול לחזור בו... מכל מקום מוכר יכול לחזור בו בשטר ואם לא ירצה הלוקח לוקח בלא שטר יניח.

רא"ש (כלל סו, ב) - נסתפקתם אם גם בהלוואה יוכל המלוה לתבוע מעותיו מיד. תשובה, יראה לי דכל שכן הוא דמה הנאה יש למלוה... פשיטא שצריך לפרוע מיד.

רא"ש (כלל נו, ג) - והא דקאמר חוזר בשטר היינו אם הלוקח רוצה לעמוד במקחו אם לא יכתוב לו השטר.

רמ"א (עג, א) - אם הלוה מוחה שלא ליתן שטר למלוה והוא מבקש ממנו שטר צריך להחזיר לו מעותיו מיד כי מסתמא לא הלוה לו אלא שיכתוב לו שטר ומאחר שאינו רוצה יחזיר לו מעותיו.

סמ"ע (עג, ו) - מור"ם כתב האי דינא כאן ללמדינו לדעת הסוברים דיכול למחות ומיחה, אז אם המלוה מבקש שטר או מעותיו שומעין לו.

אם יכול המלוה לקחת מעותיו כשלא קנו מידו

לבוש - אם הלוהו סתם ורוצה המלוה שיכתוב לו שטר צריך לכותבו ואם הלוה מוחה שלא ליתן שטר למלוה צריך להחזיר לו מעותיו דמסתמא לא הלוה אלא כדי שיכתוב לו שטר אף על פי שלא התנה.

סמ"ע (עג, ו) - אפילו לכתיבת יד נראה דאינו יכול לכופו כיון דהלוהו מתחילה סתם, ועביד איניש דמלוה לחבירו לשלשים יום על אמונתו בלא עדים ובלא כתב ידו. [ועי' הלוואה לאור ההלכה (ז, ב) שאם רק גילה דעתו המלוה שרוצה שטר הרי שלא על אמונתו הלוהו.]

ש"ך (עג, ד) - אתי דברי הר"ב כפשטן שלא הזכיר קנין.

ט"ז (עג, א) - מה שכתב בסמ"ע דעביד איניש להלוות בלא שטר הוא דבר תמוה מאד דהא איתא סוף פרק איזהו נשך דרבינא לא רצה להלוות עשרה זהובים לרב אשי בלא שטר. [א"ה. אין מכאן ראיה שהרי רבינא לא רצה להלוות לרב אשי עד דשדר ליה כתב ידו והאי גברא הא חזינן דלא קפיד שאם כן מיד בשעת נתינת המעות היה לו ליקח שטר...] בין הלוואה בעדים בלא קנין בין בקנין בכלם יכול לכופו אחזרת מעות.

חכם צבי - דברי הסמ"ע נכונים בעצם כי היאך נוציא ממון מיד המוחזק מטעם אומדנא סתמית, שהרי אנו רואין בכל יום תמיד לווין זה את זה ופורעין זה לזה בלי עדים ושטר, דבשלמא בדאיכא עדים וקנו מיניה דהיינו נידון הרא"ש, יש כאן גילוי דעת גדול דמהני כתנאי כפול דכל קנין לכתיבה עומד... גם רמ"א מדכתב אם הלוה מוחה משמע במקום דצריך מחאה דהיינו בקנין.

תומים (אורים עג, ה) - אם מתחילה התנה שיתן לו שטר אף על פי שלא היה קנין ואחר כך חוזר הלוה בשטר פשיטא דיכול הלה לתבוע מעותיו ואף הסמ"ע מודה בזה... אבל אם הלוהו סתם ואחר כך מבקש שטר בזו השיג הסמ"ע עליו על זה וסבירא ליה דאינו יכול לכופו שיתן לו שטר וזהו נכון, אבל אם המלוה רוצה ממנו כתב יד גם כן דעת הסמ"ע נוטה שאינו יכול לכופו כיון דלא התנה, ולי נראה דיכול לכופו כיון דגורם קללה לעצמו והוא לית ליה פסידא למה אינו יכול לכופו. [ועי' הלוואה לאור ההלכה (ז, ב) שצריך לתת כתב יד ולא שייך לומר קים לי דהרי אינו מוציא ממנו המעות מחמת זה.]